

УДК 343.6+330.5

О. С. Кузембаєв,

канд. юрид. наук, доцент кафедри кримінального права Національного університету «Одеська юридична академія»

КРИМІНАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ЗАРАЖЕННЯ КОРОНАВІРУСОМ SARS-COV-2 (COVID-19) В УКРАЇНІ ТА ДЕЯКИХ ЗАРУБІЖНИХ КРАЇНАХ В РАКУРСІ ЕКОНОМІЧНОГО ПАРИТЕТУ

У статті визначається кримінальна відповідальність за зараження вірусом SARS-COV-2 (COVID-19) в Україні та деяких зарубіжних країнах. Доводиться наявність різних форм вчинення протиправного діяння за діяння, пов'язані із поставленням в небезпеку зараження коронавірусною інфекцією COVID-19. Аналізується кримінальна відповідальність в Україні та світі за поставлення в небезпеку зараження коронавірусною інфекцією на предмет економічного паритету платоспроможності на базі індексу середньомісячної заробітної плати в країні. Пропонується призвести рівень штрафних санкцій в Україні до середнього показника серед інших країн.

Ключові слова: зараження коронавірусом SARS-CoV-2 (COVID-19), кримінальна відповідальність за зараження вірусом імунодефіциту людини чи іншої невиліковної інфекційної хвороби, паритет купівельної спроможності, кримінальна відповідальність, кримінальне право.

Постановка наукової проблеми та її значення. Стаття 130 Кримінального кодексу (далі – КК) України передбачає відповідальність за зараження вірусом імунодефіциту людини чи іншої невиліковної інфекційної хвороби. Запровадження цієї кримінально-правової заборони є формою державного реагування на поширення соціальних хвороб злочинним шляхом, в тому числі нової коронавірусної інфекції SARS-CoV-2 (COVID-19). Норми, сформульовані у цій статті, не можна назвати юридично бездоганними, що породжує неоднозначність у тлумаченні окремих ознак складу злочину, проблему відсутності чітких орієнтирів щодо їх встановлення, спірність деяких питань притягнення особи до кримінальної відповідальності, відмежуванні від тотожних адміністративних правопорушень. Також, у зв'язку з появою нової коронавірусної інфекції SARS-CoV-2 (COVID-19) в світі, в багатьох країнах та

в Україні були внесені законодавчі новели: передбачені нові форми вчинення протиправних діянь (зокрема, пов'язаних з недотриманням карантинних заходів тощо) та встановлена кримінальна та інша відповідальність, здійснення аналізу яких є нагальним в особливості з урахуванням показників економічної платоспроможності штрафних покарань.

Ці обставини ускладнюють правозастосування, а отже й протидію злочинності цього виду. Отже, аналіз проблемних питань кримінальної відповідальності за зараження коронавірусної інфекції SARS-CoV-2 (COVID-19) має науково-практичне значення та є актуальним напрямом кримінально-правових та кримінологічних досліджень.

Аналіз досліджень цієї проблеми. Проблеми кримінальної відповідальності за злочини, пов'язані з поширенням ВІЛ-інфекції та інших інфекційних хвороб розглядалися у працях небагатьох вчених. Це, зокрема, роботи А. А. Андрушка, Л. П. Брич, О. М. Джужі, М. П. Короленка, В. Є. Михайлова та ін.

Формулювання мети та завдань статті. Метою статті є аналіз проблемних питань кримінальної відповідальності за зараження коронавірусною інфекцією SARS-CoV-2 (COVID-19), передбаченого ст. 130 КК України та законами деяких зарубіжних країн. Завдання статті полягають у: 1) дослідженні питання щодо визначення видів кримінально-протиправних діянь, пов'язаних із поставленням в небезпеку зараження коронавірусною інфекцією SARS-CoV-2 (COVID-19); 2) дослідженні кримінальної відповідальності за вчинення діянь, пов'язаних із поставленням в небезпеку зараження коронавірусною інфекцією SARS-CoV-2 (COVID-19); 3) розгляді питань щодо економічної співрозмірності платоспроможності громадян штрафних санкцій за діяння, пов'язаних із поставленням в небезпеку зараження коронавірусною інфекцією SARS-CoV-2 (COVID-19).

Виклад основного матеріалу й обґрунтування отриманих результатів дослідження. У зв'язку з поширенням в світі та Україні, зокрема, штаму

вірусу SARS-CoV-2, що спричиняє захворювання інфекційною хворобою COVID-19 починаючи з кінця 2019 р., постало питання через небезпеку розвитку захворювання в організмі людини нової коронавірусної хвороби, що наразі не передбачає специфічного лікування, необхідності протидії поширенню серед населення України.

На протидію поширенню нового різновиду тяжкого гострого респіраторного синдрому (SARS) роду бетакоронавірусу під назвою SARS-CoV-2 в Україні та більшості зарубіжних країн були прийняті наступні нормативно-правові акти та зміни до діючого законодавства, в тому числі й кримінального, що виступають нормативними підставами кримінальної відповідальності.

При аналізі мір покарання за порушення заходів з протидії поширенню захворювання на коронавірус SARS-CoV-2 (COVID-19) серед населення в Україні та деяких зарубіжних країнах вважаємо здійснити економічний розрахунок в залежності від середньої заробітної плати, що статистично наводиться та відображає паритет купівельної спроможності, наприклад, у визначенні «індексу інфляції співрозмірності кримінальної відповідальності» в КК України¹, та здійснимо розрахунок розмірів штрафу у відповідності до середньої заробітної плати в країні у відсотковому відношенні, тобто, іншими словами – скільки потрібно сплатити мінімальний чи максимальний розмір штрафу у відсотках від середньомісячної заробітної плати особою, що отримує заробітну плату в цій країні та веде господарство.

За законодавством Великобританії відповідальність за дії, пов'язані із зараженням чи іншою незаконною поведінкою, вчинені особою, що є зараженою на коронавірус COVID-19, передбачається за загальним законом – The Public Health (Control of Disease) Act 1984, та з урахуванням прийнятого 25 березня 2020 р. спеціального закону щодо протидії коронавірусу – Coro-

¹ Кузембаєв О. С. Індекс БігМака у визначенні інфляційних процесів справедливості кримінальної відповідальності. *Вісник Південного регіонального центру Національної академії правових наук України*. 2016. № 8. С. 148–155.

navirus Act 2020². Даним законом передбачається різні види кримінальних правопорушень, що посягають на суспільні відносини щодо забезпечення публічного здоров'я населення в частині убезпечення від коронавірусу COVID-19, а саме:

- не дотримання без розумного приводу будь-яких вказівок, розумних інструкцій, вимог чи обмежень, наданих або накладених на особу відповідно до закону;
- не виконання без розумного приводу обов'язку, особами, які несуть відповідальність за дитину;
- переховування або спроби злочинною особою втекти;
- свідоме надання неправдивої або оманливої інформації у відповідь на вимогу надати інформацію відповідно до закону;
- перешкоджання особі, яка здійснює чи намагається здійснювати владні повноваження, відповідно до закону.

За вчинення даних кримінальних правопорушень передбачається покарання у виді штрафу, який не перевищує три рівня за стандартною шкалою (відповідно до закону Criminal Justice Act 1991 це штраф, що не перевищує 1000 £ фунтів стерлінгів³). З урахуванням статистичних даних середньомісячна заробітна плата в Великобританії в 2019 р. становила 2176 £ фунтів стерлінгів⁴, отже максимальний розмір штрафу становить 46 % від середньомісячної заробітної плати в країні.

За законодавством Нової Зеландії передбачається відповідальність за дії, пов'язані із зараженням чи іншою незаконною поведінкою, вчинені особою, що є зараженою на коронавірус COVID-19 за спеціальним законом – COVID-19 Public Health Response Bill, прийнятого в березні 2020 р., а саме:

² Coronavirus Act 2020. *UK Public General Acts*. Schedule 21. Section 23 (Powers relating to potentially infectious persons). С. 7. URL: <http://www.legislation.gov.uk/ukpga/2020/7/contents> (дата звернення: 15.05.2020).

³ Criminal Justice Act 1991. *UK Public General Acts*. Section 17 (Increase of certain maxima). С. 53. URL: <http://www.legislation.gov.uk/ukpga/1991/53/contents> (дата звернення: 15.05.2020).

⁴ Див.: Мінфін. Середня зарплата в Англії. URL: <https://index.minfin.com.ua/labour/salary/world/england/> (дата звернення: 15.05.2020).

1) вчинення діянь пов'язаних із вимогами від осіб вживати будь-яких дій або виконувати будь-які заходи, які сприяють або можуть сприяти запобігання ризику спалаху або розповсюдження COVID-19:

– перебувати в будь-якому зазначеному місці або утримуватися від поїздки у будь-яке вказане місце;

– порушення утримування від спілкування з вказаними особами;

– порушення залишення фізично віддаленим від будь-яких осіб;

– порушення утримання від подорожі до будь-якої визначеної області;

– порушення утримання від здійснення визначеної діяльності (наприклад, ділової діяльності, пов'язаної з тісним особистим контактом) або вимагання, щоб певні дії проводилися лише певним чином або відповідно до визначених заходів;

– порушення ізоляції або піддавання карантину в будь-якому зазначеному місці або будь-яким певним чином;

– порушення утримання від участі в зборах будь-якого зазначеного виду, у будь-якому визначеному місці або за певних обставин;

– порушення надання звіту про медичне обстеження або тестування;

2) вчинення діянь стосовно будь-яких місць, приміщень, виробництв, транспортних засобів, тварин чи інших речей, які сприяють або, ймовірно, сприяють запобігання ризику спалаху чи поширення COVID-19;

3) діяння, пов'язані із виконанням правоохоронних повноважень:

– перешкоджання або умисна погроза, напад чи перешкоджання працівнику правоохоронних органів у здійсненні чи виконанні ним повноважень чи функцій відповідно до закону;

– умисне невиконання вказівок, заборон чи обмежень, наданих або накладених згідно закону;

– не вчинення зупинки транспорту в найкоротші терміни на вимогу працівника правоохоронних органів.

Передбачається настання кримінальної відповідальності у виді засудження до позбавлення волі на строк не більше шести місяців або штрафу не більше 4000 NZD новозеландських доларів⁵. З урахуванням статистичних даних середньомісячна заробітна плата в Новій Зеландії в 2019 р. становила 5135 NZD новозеландських доларів, отже максимальний розмір штрафу становить 78 % від середньомісячної заробітної плати в країні.

В Австралії покарання за порушення приписів поведінки від убезпечення від коронавірусу COVID-19 застосовується за законом Public Health Act 2010 з урахуванням змін внесених законом COVID-19 Restrictions. Зокрема, за залишення місця проживання, крім випадків: придбання продуктів харчування, товарів та послуг; пересування до місця роботи чи навчання без можливості здійснення з дому; фізичних справ; медичного чи іншого догляду. Передбачається покарання, що застосовується до фізичної особи у виді 100 штрафних одиниць (станом на квітень 2020 р. – до 11000 AUD австралійських доларів) або позбавлення волі на шість місяців або обидва, та, у випадку продовження злочину, ще 50 штрафних одиниць (до 5500 AUD австралійських доларів) щодня, що триває злочин⁶. З урахуванням статистичних даних середньомісячна заробітна плата в Австралії в 2019 р. становила 5074 AUD австралійських доларів, отже максимальний розмір штрафу становить 216 % від середньомісячної заробітної плати в країні.

За Законом про боротьбу з інфекційними захворюваннями Тайваню (Communicable Disease Control Act 1944) в статтях 61–71 встановлюється покарання в разі вчинення наступних кримінальних правопорушень:

– збереження ресурсів для цінових спекуляцій, які компетентні органи вже почали вимагати, – засуджуються до позбавлення волі від одного до семи років, а також можуть бути оштрафовані до п'яти мільйонів NT\$;

⁵ COVID-19 Public Health Response Bill. Section 25 (Offences relating to compliance with orders). New Zealand. URL: <http://www.legislation.govt.nz/bill/government/2020/0246/latest/whole.html#contents> (дата звернення: 15.05.2020).

⁶ Public Health Act 2010. No 127. Section 10 (Offence not to comply with Ministerial direction). Australia. URL: <https://www.legislation.nsw.gov.au/#/view/act/2010/127> (дата звернення: 15.05.2020).

– вчинення особами, які цілком усвідомлюють, що були заражені інфекційними захворюваннями, але не виконують вказівки компетентних органів і, таким чином, заразили інших, – засуджуються до позбавлення волі на строк до трьох років, кримінального ув'язнення або штрафом до 500000 NT\$;

– вчинення особами, які поширюють чутки або неправильну інформацію щодо епідемічних умов заражених хвороб, що призводить до заподіяння шкоди громадськості чи іншим особам, – несуть покарання у виді штрафу до трьох мільйонів NT\$;

– відмова лікаря чи ухилення від здійснення прийому та догляду за хворими на інфекційні захворювання, – несуть покарання у виді штрафу в розмірі від 300000 NT\$ до двох мільйонів NT\$;

– відмова чи ухилення від нагляду та вказівки, що проводяться компетентними органами, а також відмова чи ухилення щодо використання пріоритету, реквізиції чи розподілу, – накладається штраф від 60000 до 300000 NT\$;

– відмова чи ухилення таким розпорядженням, як обстеження, лікування чи інші заходи боротьби з хворобою та карантину, а також при порушенні норм щодо збереження зразків та виявлених патогенних агентів, – накладається штраф від 3000 до 15000 NT\$⁷.

З урахуванням статистичних даних середньомісячна заробітна плата в Тайвані в 2019 р. становила – 49505 NT\$ тайванських доларів, отже максимальний розмір штрафу становить 1000 % від середньомісячної заробітної плати в країні, а мінімальний – 6 % від середньомісячної заробітної плати в країні.

В ОАЕ встановлюється, що Постановою № 38 від 2020 р. щодо примусового виконання покарань за порушення, винесені Постановою Кабінету Міністрів ОАЕ № 17 від 2020 р. про обмеження коронавірусу COVID-19, визначені наступні карані діяння:

⁷ Communicable Disease Control Act 1944. Chapter 6 (Penal Provisions). Taiwan. URL: <https://law.moj.gov.tw/ENG/LawClass/LawAll.aspx?pcode=L0050001> (дата звернення: 15.05.2020).

– відсутність одягнутої медичної маски в приміщенні лише тими особами, які страждають на хронічні захворювання, та які проявляють симптоми простуди та грипу або не підтримують соціальну дистанцію, – передбачає покарання у виді 15 штрафів, починаючи від 1000 AED;

– порушення обов'язкової госпіталізації пацієнтами, які безпосередньо відмовляються від прийому або продовження призначених ліків, незважаючи на вказівки, – карається штрафом 50000 AED;

– порушення відповідності інструкціям з домашнього карантину відповідно до посібників з домашнього карантину та карантину в приватних закладах, – карається штрафом 50000 AED;

– залишення свого будинку з зайвих причин, за винятком виконання життєво важливих робіт або придбання предметів, – карається штрафом у 3000 AED;

– порушення інструкцій про закриття навчальних закладів, кінотеатрів, спортзалів, спортивних клубів, торгових центрів, відкритих ринків, парків, кафе, торгових центрів та ресторанів та інших або для прийому клієнтів, – карається штрафом 50000 AED та адміністративним закриттям;

– запрошення чи організація зборів, зустрічей, приватних та громадських урочистостей, – карається штрафом 10000 AED;

– порушення запобіжних заходів, що були видані Міністерством охорони здоров'я та профілактики пасажирями, які прибули в ОАЕ з країн, заражених інфекційною хворобою, – карається штрафом 2000 AED;

– відмова в наказі утилізувати будь-які речі, одяг, багаж чи інше, що виявилось зараженим, або може бути забруднений будь-яким збудником хвороби, якщо їх неможливо дезінфікувати за встановленими процедурами, – карається штрафом 3000 AED;

– перевищення автомобілістом кількості пасажирів у своєму автомобілі (більше трьох осіб на машину), – карається штрафом 1000 AED⁸.

З урахуванням статистичних даних середньомісячна заробітна плата в ОАЕ в 2019 р. становила – 4000 AED дірхам, отже максимальний розмір штрафу становить 1250 % від середньомісячної заробітної плати в країні, а мінімальний – 4 % від середньомісячної заробітної плати в країні.

У відповідності до припису Центру з контролю та профілактики захворювань (U.S. CDC) особи, що перебувають на території США, повинні дотримуватись наступних правил карантину щодо протидії поширенню захворювання COVID-19:

– перебуваючи під карантинном, повинні дотримуватись запобіжних заходів за вказівками медичного персоналу, щоб запобігти можливому поширенню карантинної інфекційної хвороби на інших;

– повинні співпрацювати із зусиллями федеральних, штатних чи місцевих органів охорони здоров'я (сюди входить надання інформації про людей, з якими мали контакт, місцях, до яких були відвідування чи подорожі, та історії хвороби);

– забороняється будь-яким чином подорожувати будь-яким видом транспорту без письмового дозволу на поїздку⁹.

В наслідок порушення даних правил поведінки згідно акту про охорону здоров'я та добробут (The Public Health And Welfare) встановлюється покарання у виді штрафу в розмірі не вище 1000 \$ доларів США, або/разом з тюремним ув'язненням до одного року¹⁰. З урахуванням статистичних даних середньомісячна заробітна плата в США в 2019 р. становила – 4137 \$ доларів

⁸ Resolution No. (38) of 2020 on enforcement of penalties for violations following the Cabinet Resolution No. (17) of 2020 to contain the spread of the coronavirus, COVID-19. URL: <https://www.moh.gov.ae/en/MediaCenter/News/Pages/2329.aspx> (дата звернення: 15.05.2020).

⁹ U.S. CDC Order for Quarantine. URL: https://www.cdc.gov/quarantine/pdf/Public-Health-Order_Generic_FINAL_02-13-2020-p.pdf (дата звернення: 15.05.2020).

¹⁰ Public Health And Welfare 42 Code of Federal Regulations. Section 271 (Penalties for violation of quarantine laws). URL: <https://uscode.house.gov/view.xhtml?req=granuleid:USC-prelim-title42-section271&num=0&edition=prelim> (дата звернення: 15.05.2020).

США, отже максимальний розмір штрафу становить 24 % від середньомісячної заробітної плати в країні.

Згідно § 73 закону Німеччини про захист від зараження (The German Protection against Infection Act (Infektionsschutzgesetz (IfSG))) встановлюються наступні види діяння та покарання за них щодо порушення протидії коронавірусу COVID-19:

– поширення хвороби або збудників хвороби (в тому числі коронавірусу COVID-19), – карається ув'язненням від трьох місяців до п'яти років;

– здійснення діяльності, всупереч забороні або витрачення, виконання, зберігання або доставлення хвороботворних мікробів або матеріалу, – карається у виді позбавлення волі до одного року або штраф;

ненадання доступу до споруд, транспортного засобу чи будь-якого іншого об'єкту, – карається штрафом до 2500 EUR євро, в інших випадках штрафом до 25000 EUR євро¹¹.

З урахуванням статистичних даних середньомісячна заробітна плата в Німеччині в 2019 р. становила – 3997 EUR євро, отже максимальний розмір штрафу становить 62 % від середньомісячної заробітної плати в країні.

За законодавством КНР передбачається вчинення наступних дій:

– умисне приховування своєї хвороби на «нову коронавірусну хворобу» або відсутність можливості правдиво повідомити про історію подорожей, що спричиняє поширенню вірусу надалі і становить небезпеку для життя та здоров'я населення, – це може становити злочин, що загрожує суспільній безпеці небезпечними методами або неправомірною загрозою громадськості, тобто підпадає під ознаки ст. 115 КК КНР, що вчиняється у формі здійснення підпалу, затоплення, вибуху, застосування отруйних речовин або вчинення інших небезпечних дій, які потягли за собою людські жертви, важкі каліцтва або смерть, або заподіяли серйозний збиток державному або приватному

¹¹ Gesetz zur Verhütung und Bekämpfung von Infektionskrankheiten beim Menschen (Infektionsschutzgesetz – IfSG). § 73. Bußgeldvorschriften. URL: <https://www.gesetze-im-internet.de/ifsg/BJNR104510000.html#BJNR104510000BJNG001500310> (дата звернення: 15.05.2020).

майну та караються позбавленням волі на строк понад 10 років, безстроковим позбавленням волі або смертною стратою¹²;

– умисне поширення збудників раптових інфекційних захворювань, що загрожують громадській безпеці та безпосередньо спричиняють серйозні ушкодження чи смерть іншим після хвороби, – караються засудженням до більше десяти років позбавлення волі, довічного позбавлення волі або смерті¹³.

В Україні Законом України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України, спрямованих на запобігання виникненню і поширенню коронавірусної хвороби (COVID-19)» від 17 березня 2020 р. № 530-ІХ¹⁴ були внесені зміни до кримінального та адміністративного законодавства та підвищена відповідальність з метою протидії поширенню вірусу COVID-19. Також наказом МОЗ України «Про внесення зміни до Переліку особливо небезпечних, небезпечних інфекційних та паразитарних хвороб людини і носійства збудників цих хвороб» від 25 лютого 2020 р. № 521¹⁵, було доповнено до Переліку особливо небезпечних, небезпечних інфекційних та паразитарних хвороб людини і носійства збудників цих хвороб, затвердженого наказом Міністерства охорони здоров'я України від 19 липня 1995 р. № 133¹⁶, в якості особливо небезпечної інфекційної хвороби – COVID-19.

Даний нормативно-правовий акт має пряме відношення для встановлення ознак складів кримінальних правопорушень, передбачених ст. 130 «За-

¹² Уголовный кодекс Китайской Народной республики / Под ред. докт. юрид. наук проф. А. И. Коробеева, пер. с китайского Д. В. Вичикова. СПб.: Издательство «Юридический центр Пресс», 2001. С. 66–67.

¹³ Приховування незадекларованого стану Нової коронарної пневмонії може бути злочином. URL: <http://www.bjd.com.cn/a/202002/13/WS5e4512c9e4b009494868065c.html> (дата звернення: 15.05.2020).

¹⁴ Про внесення змін до деяких законодавчих актів України, спрямованих на запобігання виникненню і поширенню коронавірусної хвороби (COVID-19): Закон України від 17 березня 2020 р. № 530-ІХ. *Офіційний вісник України*. 2020. № 26. С. 26. Ст. 955. Код акта 98950/2020.

¹⁵ Про внесення зміни до Переліку особливо небезпечних, небезпечних інфекційних та паразитарних хвороб людини і носійства збудників цих хвороб: Наказ МОЗ України від 25 лютого 2020 р. № 521. URL: <https://moz.gov.ua/article/ministry-mandates/nakaz-moz-ukraini-vid-25022020-521-pro-vnesennja-zmini-do-pereliku-osobливо-nebezpechnih-nebezpechnih-infekcijnih-ta-parazitarnih-hvorob-ljudini-i-nosijstva-zbudnikov-cih-hvorob> (дата звернення: 15.05.2020).

¹⁶ Про затвердження Переліку особливо небезпечних, небезпечних інфекційних та паразитарних хвороб людини і носійства збудників цих хвороб: Наказ Міністерства охорони здоров'я України від 19 липня 1995 р. № 133. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0133282-95> (дата звернення: 15.05.2020).

раження вірусом імунодефіциту людини чи іншої невиліковної інфекційної хвороби» КК України та ст. 325 КК «Порушення санітарних правил і норм щодо запобігання інфекційним хворобам та масовим отруєнням» та ст. 44-3 Кодексу України про адміністративні правопорушення (далі – КпАП України).

В Україні за поширення особливо небезпечної інфекційної хвороби COVID-19 встановлюється кримінальна та адміністративна відповідальність за вчинення наступних діянь:

– порушення правил та норм, встановлених з метою запобігання епідемічним та іншим інфекційним хворобам, а також масовим неінфекційним захворюванням (отруєнням) і боротьби з ними, якщо такі дії спричинили або завідомо могли спричинити поширення цих захворювань, – карається штрафом від тисячі до трьох тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або арештом на строк до шести місяців, або обмеженням волі на строк до трьох років, або позбавленням волі на той самий строк; ті самі діяння, якщо вони спричинили загибель людей чи інші тяжкі наслідки, – караються позбавленням волі на строк від п'яти до восьми років (частини 1 і 2 ст. 325 КК України);

– свідоме поставлення іншої особи в небезпеку зараження вірусом імунодефіциту людини чи іншої невиліковної інфекційної хвороби, що є небезпечною для життя людини, – карається арештом на строк до трьох місяців або обмеженням волі на строк до п'яти років, або позбавленням волі на строк до трьох років (ч. 1 ст. 130 КК України);

– зараження іншої особи вірусом імунодефіциту людини чи іншої невиліковної інфекційної хвороби особою, яка знала про те, що вона є носієм цього вірусу, – карається позбавленням волі на строк від двох до п'яти років; ті ж самі діяння, вчинені щодо двох чи більше осіб або неповнолітнього, – караються позбавленням волі на строк від трьох до восьми років (частини 2 і 3 ст. 130 КК України);

– умисне зараження іншої особи вірусом імунодефіциту людини чи іншої невиліковної інфекційної хвороби, що є небезпечною для життя людини,
– карається позбавленням волі на строк від п'яти до десяти років (ч. 4 ст. 130 КК України);

– порушення правил щодо карантину людей, санітарно-гігієнічних, санітарно-протиепідемічних правил і норм, передбачених Законом України «Про захист населення від інфекційних хвороб», іншими актами законодавства, а також рішень органів місцевого самоврядування з питань боротьби з інфекційними хворобами, покарання у виді накладення штрафу на громадян від однієї до двох тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян (на даний момент в гривневому розрахунку від 17000 до 34000 грн.) і на посадових осіб – від двох до десяти тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян (від 34000 до 170000 грн.) (ст. 44-3 КпАП України).

У свою чергу, з урахуванням статистичних даних, середньомісячна заробітна плата в Україні в березні 2020 р. становила – 11446 грн., отже максимальний розмір штрафу становить 297 %, а мінімальний – 148 % від середньомісячної заробітної плати в країні.

Висновки. З урахуванням проведеного аналітичного дослідження, можливо здійснити порівняльний економіко-правовий аналіз та зазначити наступне. В Україні не самий найвищий максимальний розмір штрафних санкцій за порушення законодавства в сфері протидії поширенню вірусу COVID-19 (третє місце після Тайваню – 1000 % та ОАЕ – 1250 %) та є таким, що наближений до Австралії в цьому питанні – 216 %. Найнижчий рівень максимального розміру штрафних санкцій у співрозмірності із паритетом купівельної спроможності серед проаналізованих країн спостерігається в США – 24 %. У зв'язку з цим нами пропонується призвести рівень штрафних санкцій в Україні до середнього показника серед інших країн, а саме на рівні 50–80 % від середньомісячної заробітної плати, що потребує подальшого наукового дослідження.

Список використаних джерел

1. Communicable Disease Control Act 1944. Chapter 6 (Penal Provisions). Taiwan. URL: <https://law.moj.gov.tw/ENG/LawClass/LawAll.aspx?pcode=L0050001> (дата звернення: 15.05.2020).
2. Coronavirus Act 2020. *UK Public General Acts*. Schedule 21. Section 23 (Powers relating to potentially infectious persons). С. 7. URL: <http://www.legislation.gov.uk/ukpga/2020/7/contents> (дата звернення: 15.05.2020).
3. COVID-19 Public Health Response Bill. Section 25 (Offences relating to compliance with orders). New Zealand. URL: <http://www.legislation.govt.nz/bill/government/2020/0246/latest/whole.html#contents> (дата звернення: 15.05.2020).
4. Criminal Justice Act 1991. *UK Public General Acts*. Section 17 (Increase of certain maxima). С. 53. URL: <http://www.legislation.gov.uk/ukpga/1991/53/contents> (дата звернення: 15.05.2020).
5. Gesetz zur Verhütung und Bekämpfung von Infektionskrankheiten beim Menschen (Infektionsschutzgesetz – IfSG). § 73. Bußgeldvorschriften. URL: <https://www.gesetze-im-internet.de/ifsg/BJNR104510000.html#BJNR104510000BJN001500310> (дата звернення: 15.05.2020).
6. Public Health Act 2010. No 127. Section 10 (Offence not to comply with Ministerial direction). Australia. URL: <https://www.legislation.nsw.gov.au/#/view/act/2010/127> (дата звернення: 15.05.2020).
7. Public Health And Welfare 42 Code of Federal Regulations. Section 271 (Penalties for violation of quarantine laws). URL: <https://uscode.house.gov/view.xhtml?req=granuleid:USC-prelim-title42-section271&num=0&edition=prelim> (дата звернення: 15.05.2020).
8. Resolution No. (38) of 2020 on enforcement of penalties for violations following the Cabinet Resolution No. (17) of 2020 to contain the spread of the coronavirus, COVID-19. URL: <https://www.mohap.gov.ae/en/MediaCenter/News/Pages/2329.aspx> (дата звернення: 15.05.2020).
9. U.S. CDC Order for Quarantine. URL: https://www.cdc.gov/quarantine/pdf/Public-Health-Order_Generic_FINAL_02-13-2020-p.pdf (дата звернення: 15.05.2020).
10. Кузембаєв О. С. Індекс БігМака у визначенні інфляційних процесів справедливості кримінальної відповідальності. *Вісник Південного регіонального центру Національної академії правових наук України*. 2016. № 8. С. 148–155.
11. Мінфін. Середня зарплата в Англії. URL: <https://index.minfin.com.ua/labour/salary/world/england/> (дата звернення: 15.05.2020).

12. Приховування незадекларованого стану Нової коронарної пневмонії може бути злочином. URL: <http://www.bjd.com.cn/a/202002/13/WS5e4512c9e4b009494868065c.html> (дата звернення: 15.05.2020).

13. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України, спрямованих на запобігання виникненню і поширенню коронавірусної хвороби (COVID-19): Закон України № 530-IX від 17 березня 2020 р. *Офіційний вісник України*. 2020. № 26. С. 26. Ст. 955. Код акта 98950/2020.

14. Про внесення зміни до Переліку особливо небезпечних, небезпечних інфекційних та паразитарних хвороб людини і носійства збудників цих хвороб: Наказ МОЗ України № 521 від 25 лютого 2020 р. URL: <https://moz.gov.ua/article/ministry-mandates/nakaz-moz-ukraini-vid-25022020-521-pro-vnesennja-zmini-do-pereliku-osobливо-nebezpechnih-nebezpechnih-infekcijnih-ta-parazitarnih-hvorob-ljudini-i-nosijstva-zbudnikov-cih-hvorob> (дата звернення: 15.05.2020).

15. Про затвердження Переліку особливо небезпечних, небезпечних інфекційних та паразитарних хвороб людини і носійства збудників цих хвороб: Наказ Міністерства охорони здоров'я України № 133 від 19 липня 1995 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0133282-95> (дата звернення: 15.05.2020).

16. Уголовный кодекс Китайской Народной республики / Под ред. докт. юрид. наук проф. А. И. Коробеева, пер. с китайского Д. В. Вичикова. СПб.: Издательство «Юридический центр Пресс», 2001. С. 66–67.

REFERENCES

1. Communicable Disease Control Act 1944. Chapter 6 (Penal Provisions). Taiwan. URL: <https://law.moj.gov.tw/ENG/LawClass/LawAll.aspx?pcode=L0050001>.

2. Coronavirus Act 2020. *UK Public General Acts*. Schedule 21. Section 23 (Powers relating to potentially infectious persons). C. 7. URL: <http://www.legislation.gov.uk/ukpga/2020/7/>.

3. COVID-19 Public Health Response Bill. Section 25 (Offences relating to compliance with orders). New Zealand. URL: <http://www.legislation.govt.nz/bill/government/2020/0246/latest/whole.html#contents>.

4. Criminal Justice Act 1991. *UK Public General Acts*. Section 17 (Increase of certain maxima). C. 53. URL: <http://www.legislation.gov.uk/ukpga/1991/53/contents>.

5. Gesetz zur Verhütung und Bekämpfung von Infektionskrankheiten beim Menschen (Infektionsschutzgesetz – IfSG). § 73. Bußgeldvorschriften. URL: <https://www.gesetze-im-internet.de/ifsg/BJNR104510000.html#BJNR104510000BJN001500310> [in German].

6. Public Health Act 2010. No 127. Section 10 (Offence not to comply with Ministerial direction). Australia. URL: <https://www.legislation.nsw.gov.au/#/view/act/2010/127>.

7. Public Health And Welfare 42 Code of Federal Regulations. Section 271 (Penalties for violation of quarantine laws). URL: <https://uscode.house.gov/view.xhtml?req=granuleid:USC-prelim-title42-section271&num=0&edition=prelim>.
8. Resolution No. (38) of 2020 on enforcement of penalties for violations following the Cabinet Resolution No. (17) of 2020 to contain the spread of the coronavirus, COVID-19. URL: <https://www.mohap.gov.ae/en/MediaCenter/News/Pages/2329.aspx>.
9. U.S. CDC Order for Quarantine. URL: https://www.cdc.gov/quarantine/pdf/Public-Health-Order_Generic_FINAL_02-13-2020-p.pdf.
10. Kuzembayev, O.S. (2016). Indeks BihMaka u vyznachenni inflyatsiynykh protsesiv spravedlyvosti kryminal'noyi vidpovidal'nosti. *Visnyk Pivdennoho rehional'noho tsentru Natsional'noyi akademiyi pravovykh nauk Ukrayiny*, 8, 148–155 [in Ukrainian].
11. Minfin. Serednya zarplata v Anhliyi. URL: <https://index.minfin.com.ua/labour/salary/world/england/> [in Ukrainian].
12. Prykhovuvannya nezadeklarovanoho stanu Novoyi koronarnoyi pnevmoniyi mozhe buty zlochynom. URL: <http://www.bjd.com.cn/a/202002/13/WS5e4512c9e4b009494868065c.html> [in Ukrainian].
13. Pro vnesennya zmin do deyakykh zakonodavchykh aktiv Ukrayiny, spryamovanykh na zapobihannya vynyknennyu i poshyrennyu koronavirusnoyi khvoroby (COVID-19): Zakon Ukrayiny vid 17 bereznya 2020 r. № 530-IX. *Ofitsiynyy visnyk Ukrayiny – Ofitsiynyy visnyk Ukrainy*, 26, 26, art. 955.
14. Pro vnesennya zminy do Pereliku osoblyvo nebezpechnykh, nebezpechnykh infektsiynykh ta parazytarnykh khvorob lyudyny i nosiystva zbudnykiv tsykh khvorob: Nakaz MOZ Ukrayiny vid 25 lyutoho 2020 r. № 521. URL: <https://moz.gov.ua/article/ministry-mandates/nakaz-moz-ukraini-vid-25022020-521-pro-vnesennja-zmini-do-pereliku-osoblivo-nebezpechnih-nebezpechnih-infekcijnih-ta-parazitarnih-hvorob-ljudini-i-nosijstva-zbudnikiv-cih-hvorob>.
15. Pro zatverdzhennya Pereliku osoblyvo nebezpechnykh, nebezpechnykh infektsiynykh ta parazytarnykh khvorob lyudyny i nosiystva zbudnykiv tsykh khvorob: Nakaz Ministerstva okhorony zdorov'ya Ukrayiny vid 19 lypnya 1995 r. № 133. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0133282-95>.
16. Ugolovnyy kodeks Kitayskoy Narodnoy respubliki (2001). A.I. Korobeyev (Ed.). SPb.: Izdatel'stvo «Yuridicheskiy tsentr Press», 66–67 [in Russian].

Кузембаев А. С. Уголовная ответственность за заражение коронавирусом SARS-COV-2 (COVID-19) в Украине и некоторых зарубежных странах в ракурсе экономического паритета

В статье определяется уголовная ответственность за заражение вирусом SARS-COV-2 (COVID-19) в Украине и некоторых зарубежных странах. Доказывается наличие различных форм совершения противоправного деяния за деяния, связанные с поставлением в опасность заражения корона-

вирусной инфекцией COVID-19. Анализируется уголовная ответственность в Украине и мире за поставление в опасность заражения коронавирусной инфекцией на предмет экономического паритета платежеспособности на базе индекса среднемесячной заработной платы в стране. Предлагается привести уровень штрафных санкций в Украине к среднему показателю среди других стран.

Ключевые слова: заражение коронавирусом SARS-CoV-2 (COVID-19); уголовная ответственность за заражение вирусом иммунодефицита человека или другой неизлечимой инфекционной болезни; паритет покупательской способности; уголовная ответственность; уголовное право.

Kuzembaev A. S. Criminal liability for infection with SARS-COV-2 coronavirus (COVID-19) in Ukraine and some foreign countries from the perspective of economic parity

The article defines the criminal liability for infection with the SARS-COV-2 virus (COVID-19) in Ukraine and some foreign countries. The existence of various forms of committing an unlawful act for acts related to putting at risk of infection with the coronavirus infection COVID-19 is proved. The article analyzes the criminal liability in Ukraine and the world for putting the coronavirus infection at risk for economic solvency parity based on the average monthly wage index in the country. It is proposed to bring the level of penalties in Ukraine to the average among other countries.

Key words: *coronavirus infection SARS-CoV-2 (COVID-19); criminal liability for infection with the human immunodeficiency virus or other incurable infectious disease; purchasing power parity; criminal liability; criminal law infectious disease; purchasing power parity; criminal liability; criminal law.*